

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯНЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 18 (1851)

П'ятниця, 1 травня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

Пам'ятник Л. Українці в Ялті

25 квітня в київському офісі громадської організації «Кримська діаспора» відбувся перший регіональний конкурс учнівської та студентської творчості пам'яті Лесі Українки «Змагайтесь за нове життя!», в якому взяли участь діти сімей вимушених переселенців із Криму.

У Криму цей конкурс проводили десять років поспіль. Цього року через анексію півострова перший кримський етап провели дистанційно, повідомила

«Крим.Реалії» куратор конкурсу Маргарита Араджоні.

«У конкурсі взяли участь діти-кримчани, які разом зі своїми сім'ями переїхали на материкову частину України. Вони по скайпу читали вірші для членів журі, які перебувають у Полтаві. Таким чином, у конкурсі змагалися діти-переселенці, які зараз мешкають у Києві, Львові, Херсоні. Також у конкурсі взяли участь діти з анексованого Криму, вони з міркувань безпеки заздалегідь записували свої виступи та передавали їх для журі», — розповіла М. Араджоні.

Також, за її словами, в конкурсі взяли участь діти з Луганської області. Учні з міста Старобільська раніше приїжджають до Криму, тепер вони змагаються по скайпу.

Школярі та студенти пробували свої сили у різних творчих номінаціях: декламація, малюнок, аудіовізуальний твір. Був конкурс для молодих поетів і письмових робіт. У Києві «Кримська діасpora» приймала малюнки від юніх художників і організувала скайп-конференцію з членами журі.

14-річна Еліна Сукач із Сімферополя посіла перше місце у своїй віковій категорії в номінації «Декламація». Дівчина прочитала уривок з поеми Лесі Українки «Одережима». Серед дітей молодшого віку перше місце в категорії «Декламація» посів 8-річний Іван Юрченко, який обрав вірш Лесі Українки «Літо краснеє минуло». Він також посів перше місце у своїй віковій категорії в номінації «Малюнок» з ілюстрацією цього ж вірша.

«Я дуже пишаюся сином, він сам вирішив брати участь у конкурсі і дуже відповідально підійшов до підготовки. Цю перемогу ми присвячуємо Галині Іванівні, вчительці 2-Б класу київської школи № 161, в якій зараз навчається син», — розповіла мама хлопчика Олена Юрченко.

Ще один переможець із кримчан-переселенців, які проживають у Києві, 15-річний Олександр Івановський посів перше місце у своїй віковій категорії за портрет Лесі Українки.

Усі переможці отримали дипломи та подарунки.

ПАМ'ЯТАЙМО, ЩОБ НЕ ПОВТОРИЛОСЯ!

(Фото - «Крим.Реалії»)

У Сімферополі до 100-річчя геноциду вірмен відбувся хрестийній хід

Якщо людина — цілий світ, то що таке народ? Світ світів, а можливо, галактика?

Втім, при усьому розмаїтті та неповторності особистостей, кожна галактика має свої спільні риси. Бувають народи воївничі, яким не дають спокою чужі землі і багатства, навіть чужа свобода, а бувають такі, яким достатньо, аби їх не чіпали, аби спокійно порядкувати на землі, що дісталася від дідів-прадідів.

Вірмени століттями жили на території Османської імперії, там же знаходиться їхня священна гора — Арапат. Та під шумом Першої світової війни, мобілізувавши вірменських чоловіків, Туреччина, що структурувалася як національна держава, взялася розчищати імперію від інновірців — на вірмен чекала депортация в Іран та Сирійську пустелю, а згодом і фізичне знищенння.

Найстрашніші події розпочалися в ніч з 23 на 24 квітня 1915 року. Людей вирізали цілими селами. В результаті вірменське населення скоротилося більш як на 1,5 млн. осіб. Між Вірменією і Туреччиною й досі не

встановлені дипломатичні стосунки, хоча 2015 рік є роком сторіччя з часу непоправної трагедії, що спіткала вірменський народ. Туреччина також не визнала звинувачення в акті геноциду. Офіційною Анкарою це розрізняється як наслідок Першої світової війни та сепаратистських настроїв вірменських громадян, які нібито хотіли відділітися разом з турецькими землями. А за таке і в історичній ретроспективі не жалували, виняток хіба що Донбас, за трактуванням Росії, «не згодний з фашистською хунтою», перед іноземними ініціаторами відокремлення якого країна має покірно скілти голову.

(Продовження на 8-й стор.)

ЧЕРВОНИЙ МАК – ЯК СИМВОЛ ПЕРЕМОГИ УКРАЇНА Й АГРЕСІЯ РОСІЇ

Президент України Петро Порошенко в Указі № 169/2015 «Про заходи з відзначення у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом в Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни» зробив однією суттєвою помилку: там немає доручення Кабінету Міністрів перенести вихідний день з понеділка 11 травня (це компенсація за те, що суботній вихідний збігається зі святом 9 Травня) на п'ятницю 8 травня. Тобто на дату, коли Україна вперше відзначатиме встановлене цим же указом національне свято — День пам'яті і примирення.

Але ще не пізно зробити це рішенням Кабміну: йдеться — про надзвичайно важливу річ — про перехід (поки що лише частковий) із радянських на світові стандарти відзначення закінчення Другої світової війни в Європі (до речі, навіть Сталін визнавав — Акт про капітуляцію Німеччини підписала 8, а не 9 травня). Тож відзначати цю подію варто саме 8 травня, забувши про брежневський «День перемоги» (бо ж Сталін у 1947 році зробив 9 травня звичайним робочим днем без жодних урочистостей), пролонгований Путіним як символ вищості Росії над світом. Ясна річ, це не варто робити негайно — ток цього року матимемо два свята, а наступного року слід узагалі зробити головний акцент на святі 8 травня).

На загал, маємо один із численних парадоксів новітньої вітчизняної історії: відзначати на державному рівні День пам'яті і примирення Україна стала тоді, коли проти неї вже понад рік триває гібридна війна, яку веде Росія. Втім, уже торік де-факто 9 травня в Україні всі політичні сили, крім КПУ, Партиї регіонів і «новоросії» різного штибу, відзначали не «великій перемоги радянського народу», а встановлене ООН свято. Адже Генеральна асамблея ООН у резолюції, приуроченні до 60-ї річниці закінчення Другої світової війни в Європі (Резолюція № A/RES/59/26 від 22.11.2004), запропонувала всім державам відзначати 8 травня чи 9 травня щороку як Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни. У Другій світовій, як відомо всім, крім хіба що більшості росіян, перемогли саме Об'єднані Нації. Цілком логічно, що вони і пропонують світу норми щодо відзначення пам'ятних дат, пов'язаних із тією війною.

ПІДМОСКОВНИХ ВЕТЕРАНІВ «ПРИВІТАЛИ» БАНЕРОМ... З АСАМИ ЛЮФТВАФФЕ

У підмосковному місті Івантеївка (РФ) ветеранів Другої світової війни привітали з Днем Перемоги банером, на якому зображені німецькі літаки 71-ї бомбардувальної ескадри. Про це у Фейсбуці повідомив Михаїло Пожарський, розмітивши фото, на якому був відображеній банер. На ньому були змальовані німецькі літаки і напис: «Вони билися за батьківщину!».

Блогер Михаїло Голуб у Твіттері розмістив оригінал фотографії літаків німецьких бомбардувальників, розміщених на банері, з коментарем: «На фото: німецький екіпаж у кабіні бомбардувальника Ju-88 з 71-ї бомбардувальної ескадри (KG71)».

У зв'язку з виявленням казусом мер Івантеївки Сергій Гридинов вибачився [«Я вибачаюся перед ветеранами Великої Вітчизняної війни, перед жителями міста, області, країни, й однозначно розберуся, хто конкретно винен, що так сталося. Однозначно винні будуть покарані, і даний кричущий, потворний факт не залишиться без покарання», — зазначив Гридиньов.](http://ivaneevka.org/rabota-glavy-goroda-ivaneevki/bannet-s-nekorrektoj-sotsialnoj-reklamoj-demontirovan/)

Розкаялося і керівництво міського інформаційного порталу «Івантеївка. Сьогодні», з ініціативи якого дана тематична реклама «Воля

народу. Великий Перемозі — 70 років» була розміщена на більш як 20 рекламних щитах, а також брандуерах в Івантеївці: «При підборі зображені для реклами банерів співробітником порталу була допущена халатність, після виявлення якої банер був негайно демонтований», — ідеться у заяви.

Свято зі слізами на очах...

KC

КРИМСЬКОТАРСЬКІ ВЕТЕРАНИ ВІЙНИ ПРОСЯТЬ ПУТИНА ВРЯТУВАТИ «ATR»

Кримськотатарські ветерани Великої Вітчизняної війни у зверненні просять президента Росії Володимира Путіна допомогти кримськотатарському телеканалу «ATR» відновити мовлення. Про це йдеться у листі до Путіна, копія якого є в розпорядженні редакції видання «Крим.Реалії».

У листі звертається увага, що з початку 1990-х років кримські татари відроджували свою мову, культуру і традиції, «переважно не залякали, а всупереч державі». «Так, майже 10 років тому були створені перші та єдині в світі телеканал «ATR» і радіо «Майдан», а згодом і дитячий телеканал «Ліле» на рідній кримськотатарській мові. Ці кримськотатарські ЗМІ часто і гідно розповідали про героїзм радянського народу, що переміг фашизм, про мужність, виявлену, в тому числі і кримськими татарами, в лавах Червоної армії. Завдяки телесюжетам і радіоєфірам, присвяченим тематиці Великої Вітчизняної війни, молоде покоління кримських татар виховувалося в патріотичному дусі», — йдеться у зверненні.

«Вимушене припинення мовлення кримськотатарських ЗМІ стало для нас, як і для всього кримськотатарського народу, величним ударом. Ми не знаємо, як відповісти нашим онукам і правнукам на запитання, кому могли заважати телебачення і радіо кримськотатарською мовою», — наголошується у зверненні.

Під зверненням поставили свої підписи голова Республіканської громадської організації кримських татар, інвалід війни I групи Наріман Казенбаш, ветеран 25-ї Чапаєвської дивізії Шефіка Абібулаєва, учасник оборони Севастополя Абляміт Ібраїмов, гвардій полковник, інвалід війни I групи Решат Садретдинов, учасник Сталінградської битви Рустем Меметов, учасник бойових дій, інвалід війни I групи Усейн Фахрі, учасник бойових дій у складі 51-ї армії Едіє Бурнашева, учасник оборони Севастополя, інвалід війни I групи Хатідже Ісямова, партизан Криму, учасник бойових дій Наріман Меметов, в'язень фашистських таборів Різа Ібраїмов, інвалід війни I групи Амза Мамутов.

До кінця березня медіа-холдингу «ATR» так і не вдалося зареєструватися як ЗМІ згідно з російським законодавством. Кілька разів холдинг подавав документи в Роскомнагляд, але їх повертали назад із різних причин. Проти ночі на 1 квітня телеканал «ATR», а також дитячий кримськотатарський телеканал «Ліле» припинили мовлення. Крім того, зупинили мовлення радіостанції «Майдан» і «Лідер»...

ЧИМ БЛИЖЧЕ ДО ДАТИ, ТИМ МЕНШЕ БАЖАЮЧИХ СВЯТКУВАТИ З АГРЕСОРОМ...

Президент Угорщини Янош Адер вирішив не їхати до Москви 9 травня, де в цей день відзначатимуть 70-ту річницю закінчення Другої світової війни. Про це повідомляє угорський ресурс 444.hu з посиланням на адміністрацію Глави держави, передає «Європейська правда».

Як зазначається, відповідно до рекомендацій Єврокомісії було вирішено, що Угорщину на святкуваннях представлятиме посол у Росії.

Нагадаємо, більшість європейських лідерів відмовили-

ся від участі в параді. Так, раніше стало відомо про відмову Президентів Чорногорії, Молдови, Фінляндії, Словаччини, Болгарії.

Також відмовилися приїхати до Москви на 9 травня Президент США Барак Обама, Канцлер ФРН Ангела Меркель, През'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон, Голова Європейської Ради Дональд Туск, Президенти Польщі та Словенії. На парад до Путіна не приїде і През'єр-міністр Японії. Багато з них аргументували свою відмову

агресією Росії в Україні.

Президент Франції Франсуа Олланд 9 травня перебуватиме з першим офіційним візитом на Кубі. Лідер Північної Кореї Кім Чен Ин відмовився приїхати на московський парад у зв'язку з «внутрікорейськими справами».

Водночас, наприклад, готовність Президента Чехії Мілоша Земана приїхати до Москви для участі в параді зустріла гостру критику всередині країни. Про готовність приїхати до Москви 9 травня заявив і Президент Греції.

СОРАТНИКИ НЕМЦОВА ЗАКІНЧИЛИ РОБОТУ НАД ДОПОВІДДЮ «ПУТИН. ВІЙНА» ПРО УКРАЇНУ

Опозиціонери закінчили роботу над доповіддю за матеріалами убитого російського опозиційного політика Бориса Немцова «Путін. Війна». Про це повідомив соратник Немцова Ілля Яшин на своїй сторінці в Facebook.

«Ми закінчили роботу над доповіддю «Путін. Війна». За травневі свята випустимо перший тираж. Презентацію організуємо 12 травня», — написав він.

В інтерв'ю Російській службі Бі-бі-сі Ілля Яшин розповів, що доповідь поширювати-

меться серед громадян Росії. «Ми не збираємося переконувати в присутності російських військ (на території України) західну аудиторію, українців — для них там немає секретів. А для російських громадян та інформація, яка буде міститися в доповіді, багато в чому стане одкровенням», — заявив І. Яшин.

Як відомо, Кремль заперечує участь російських військ у збройному конфлікті на території України.

УНІАН

ВЕЛЬДАР ШУКУРДЖИЕВ І ЛЕОНІД КУЗЬМІН:

УКРАЇНА НЕ ЗАХИЩАЄ СВОЇХ ГРОМАДЯН У КРИМУ

Громадські активісти Вельдар Шукурджиєв і Леонід Кузьмін – одні з небагатьох жителів Криму, які відкрито висловлюють свою симпатію до України і чинять спротив новим порядкам на півострові. За їхню активність вони вже притягувалися до адміністративної відповідальнності, а Кузьмін нещодавно зазнав нападу. Днями активісти прибули до Києва, де з ними зустрівся кореспондент Інтернет-ресурсу «Крим.Реалії». В інтерв'ю Леонід і Вельдар розповіли про суспільно-політичні настрої в Криму і свої плани, а також про те, чи відчувають вони підтримку України, інтереси якої вони обстоюють.

Вельдар Шукурджиєв

— Ваша поїздка до Києва – це подорож в один кінець чи ви плануете повернутися?

— Леонід Кузьмін: У наших плавах повернутися до Криму. Ми приїхали подихати повітрям свободи. Все ж таки, перебуваючи в Криму, ми ізольовані від українського суспільства, ми там у певній інформаційній блокаді. Треба розуміти, що в Криму є тільки «правильні» канали, а «неправильних» – немає. У Криму сьогодні дуже складно перебувати тим, хто не згоден.

— Вельдар Шукурджиєв: Ми тут, щоб зарядитися позитивною енергією і спілкуванням із позитивними, добрими людьми, які незаангажовані, мислять вільно. Напевно, це – основна мета нашої поїздки. Треба просто морально і психологічно відпочити, відремати тайм-аут, відремати певний час, і з новими силами і радістю повернутися до Криму.

— Чи не боїтесь ви того, що вас не впустять назад?

— Л.К.: Остерігатися є чого, причому завжди. Але є надія, що якщо вони вільно нас випустили, то і вільно впустять. Ми не є членами терористичних організацій або сепаратистських. Ми – звичайні люди, які мають свою точку зору.

— Коли ви виїжджаєте, чи не було профілактичних бесід?

— В.Ш.: Ні, нічого такого не було.

— У вас не складається враження, що російська влада зацікавлена саме в тому, щоб усі незгодні залишили Крим?

— В.Ш.: Так і є. Атмосфера і все, що відбувається з такими волелюбними людьми, як ми, перебуває в тому руслі, щоб максимально нас видавлювати. А якщо не вдається видавити таку людину, то треба поставить її в такий глухий кут, щоб вона просто перестала думати про щось відмінне від того, що її говорять на каналі «Росія-24». Загнати, налякати, застрахати, забити, натиснути всілякими методами, щоб вона думала тільки про те, як сходити на базар, набити свій шлунок і поспати. Зробити з волелюбної людини простого обивателя, простого статиста. Це – їхня основна мета.

— Акція пам'яті Тараса Шевченка, яку ви проводили 9 березня, була великою несподіванкою для багатьох. До цього складалося враження, що в Криму неможливі акції з українськими прапорами і плакатами: «Крим – це Україна». Як ви зважились на це?

— Л.К.: Ми 23 роки відзначали день пам'яті Тараса Шевченка. І вирішили їй 9 березня 2015 року теж відзначити. На жаль, нам зробили велику капальну, не давши покласти квіти до пам'ятника в Сімферополі. Але ми погодилися на інше місце, щоб хоч якось провести цей захід у Криму.

— Я думаю, за фантазію суддю варто заохотити.

— В.Ш.: Так, Герберт Веллс, Ернест Хемінгей, Жуль Верн заздриви б і брали би автографи у цього суддя.

— Леоніде, а у вас що з судом?

— Л.К.: Поки рішення апеляційного суду не винесене, адже 21 числа не відбулося судове засідання. Мій адвокат не був повідомлений про те, щоб перенести судове засідання на 19 травня. Чекатимемо.

— Тривалий час у Криму люди, які дотримуються альтернативної позиції, відкрито не виражали себе. А потім з'явилися ви. Наскільки ймовірно, що в Криму з'явиться масовий публічний суспільний рух?

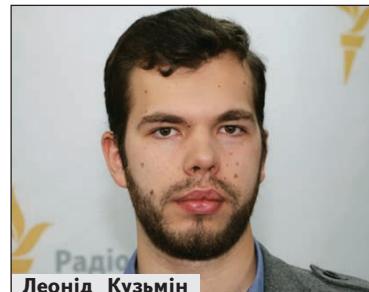
— Л.К.: По-перше, ми нізвідki не з'явилися. Ми були в Криму. Ви правильно помітили, що це була перша офіційна акція, яка була узгоджена з владою міста. Ми вже проводили захід, коли загинув Андрій Скрябін. Звичайно, тоді нам було страшно, тому що в Севастополі подібний захід розігнали. У Сімферополі теж була подібна спроба.

Людей, які, не знаючи місця проведення, прийшли на площу Леніна, розігнала поліція і самооборона. Але ми провели захід 9 березня і плануємо на 9 травня перегляд фільму. Ми не зробили нічого такого, щоб потрапити в новини і піти в тінь назад. Ми будемо далі іти. І люди, які прийшли тоді, постійно нас підтримують і виявляють ініціативу. Сьогодні є ідея щодо подальших наших дій.

У результаті буде створене українське культурне товариство, яке зайдеться освітою, яке буде вести неполітичну діяльність, спрямовану на підтримку української культури, мови, традицій, історії. Можливо, це буде якася українська школа. Все залежить від наших можливостей і рішучості.

— За вашими спостереженнями, основна маса кримчан розуміє, що в Криму закручуються гайки і ѹде тотальні наступи на громадянські свободи? Чи люди зайняті тільки своїми турботами і цього не помічають?

— В.Ш.: Багато жителів Криму відчувають себе громадянами іншої держави. Зокрема, і я. Я і моя сім'я – це громадяни України, і залишаємося ними, незважаючи ні на що. Нас можуть змусити змінити паспорти, але ми як були громадянами

Леонід Кузьмін

ТИМ ЧАСОМ...

ЧЕРЕЗ ЗВІЛНЕННЯ У КРИМУ ПРОУКРАЇНСЬКОГО АКТИВІСТА РОЗПОЧАТО РОЗСЛІДУВАННЯ

Прокуратура АР Крим, що на материковій Україні, розпочала кримінальне провадження щодо обмеження на території окупованого Криму права активіста на роботу через його політичні переконання. Про це повідомляє прес-служба Генеральної прокуратури України.

Наглядове відомство повідомляє про те, що до прокуратури Автономної Республіки Крим звернувся Леонід Кузьмін, організатор акції, присвяченої дню народження Тараса Шевченка, яка відбулась 9 березня 2015 року в Сімферополі, щодо порушення його конституційного права на працю.

За результатами розгляду заяви прокуратура встановила, що 10 березня Кузьміна звільнено зі школи, де він працював учителем, за «невідповідність обійманій посаді» у зв'язку з його участю в уїцив'язаній акції.

«Таким чином, адміністрацією навчального закладу здійснено обмеження конституційного права активіста на працю за ознаками політичних переконань», – зазначають у ГПУ.

За цим фактом прокуратура АР Крим 28 квітня

розпочала досудове розслідування у кримінальному провадженні за ознаками кримінального злочину, передбаченого ч. 1 ст. 161 КК України (обмеження прав громадян за ознаками політичних та інших переконань).

Як повідомляли раніше, активістів Олександра Кравченка, Леоніда Кузьміна та Вельдара Шукурджиєва затримали на акції пам'яті українського поета Тараса Шевченка 9 березня.

Після цього 12 березня відбувся суд, на якому активістам винесли покарання за використання української атрибутики – синьо-жовтих прапорів і стріочек на згаданій акції. Суд призначив активістам обов'язкові роботи тривалістю 40 годин кожному.

За цим фактом прокуратура автономії на материковій Україні 10 березня 2015 року внесла відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про кримінальне правопорушення, передбачене ст. 340 КК України (незаконне перешкоджання організації або проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій).

Кримські активісти Вельдар Шукурджиєв, Олександр Кравченко і Леонід Кузьмін (зліва направо) виходять із будівлі суду, 10 березня 2015 р.

України, такими і залишилосяся. У нас один прапор – синьо-жовтий прапор України. Є мій національний прапор, не менш улюбленій і шанований кримськотатарський прапор. Це – блакитний стяг із жовтою тамгою. Це – мої два прапори, і більше їх змінювати на щось я не хочу і не буду. Це і моя точка зору.

Що стосується маси людей, які змущені залишатися в Криму і жити в тих умовах, в яких вони перебувають. Для когось вони прийнятні, для когось хороши, для когось неприйнятні, але громадянське суспільство існує. Є люди, які готові розкривати свої обличчя, є люди які просто сидять і зайняли вичікувальну позицію. Є люди, які готові допомогти морально, але не готові виходити на площі. Ми теж не ті люди, які хочуть, готові, а головне – будуть робити щось несанкціоноване російською владою. Ми розуміємо, що будь-який крок має бути санкціонований російською владою, яка сьогодні існує в Криму.

У цій площині ми шукаємо розуміння не тільки у російської влади, яка є в Криму, чи то тимчасово, чи разом із нами, що будь-який крок має бути санкціонований російською владою, яка сьогодні існує в Криму. Ми розуміємо, що відсутність засудження на державній площині – це то, що вони прийнятті, і для когось вони хороши, для когось погані, для когось нейтральні. Це засудження – це ж засудження на російської площині. Це засудження на державній площині – це засудження на російської площині. Це засудження на державній площині – це засудження на державній площині. Це засудження на державній площині – це засудження на державній площині.

Ми хочемо, щоб між Україною і Росією була якася домовленість, щоб припинили переслідування українських громадян у Криму, щоб припинили нас ховати в психікарні, в тюрми, в СІЗО, припинили бити вночі, щоб припинили виганяти нас з роботи. Щоб нам просто дали жити. Ми не робимо нічого незвичайного, того, що було заборонене в тій же Російській Федерації. Ще виникає запитання, чому та влада, яка зараз є в Криму, може трактувати закони Російської Федерації якось по-своєму, по-кримськи. Крим – це що, не суб'єкт Російської Федерації, на їхню думку?

— Чи відчувають українські громадяни в Криму підтримку від Української держави?

— Л.К.: Дякую людям, які нам допомагають, які висвітлюють

Спілкувався
Іван ПУТІЛОВ

* * *
«НА КОГО Ж НАМ ІЩЕ НАДІЯТИСЬ?»
Відкритий лист до української влади відомого кримського вчителя і письменника Василя Латанського
ЧИТАЙТЕ на 10-й стор.

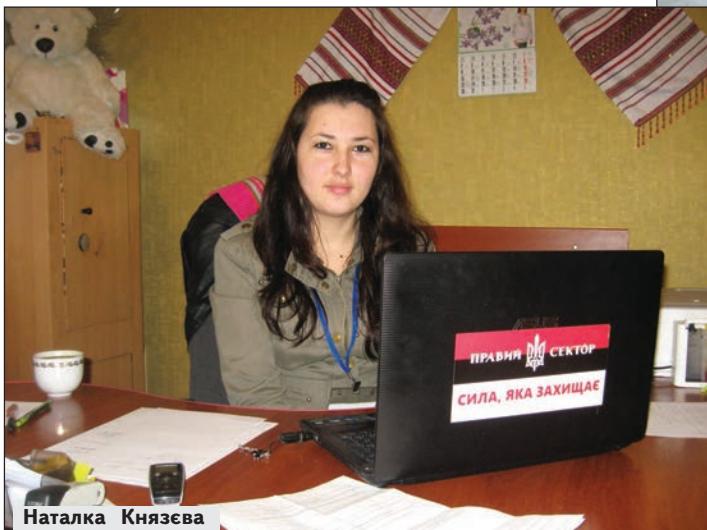
НАТАЛКА КНЯЗЄВА: «ТЕПЕР 70 ВІДСОТКІВ КРАМАТОРЦІВ

Перед поїздкою на Донбас я спеціально зустрівся у Львові з представниками молодої донбаської «діаспори», оскільки хотів визначитися з маршрутом. Активісти громадської організації «Країна вільних людей» (частина з них тепер проживає у столиці Галичини) настійно радили мені відвідати Центр допомоги переселенцям, що знаходитьться в Краматорську по вулиці Транспортні, 20. Виришив з нього почати. На жаль, це не в самому центрі міста, тому пошуки забрали трохи часу. Зате по дорозі туди зробив декілька цікавих знімків. Скажімо, вперше в Україні побачив рекламний щит такого змісту: «Бытовой сепаратист»: оскверняє національні символи, ждёт прихода русского мира». Наказання — 7-12 лет лишения свободы (ст. 110 УК України). Увидел, услышал — звони. А дал подано телефон гарячої лінії СБУ. Не знаю, чи часто телефонують, але сам рекламний плакат виглядає досить солідно.

А ось і Центр допомоги переселенцям. Зовні, при вході, великий щит з написом: «Храм святого духа». А поряд інший: «Спасение! Освобождение! Исцеление! Благословение!».

БЛИЗЬКО 80 ВІДСОТКІВ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ЗБИРАЮТЬ ХРИСТИЯНИ

Пригадав свідчення волонтерів, що майже 80% гуманітарної допомоги для наших бійців і біженців збирають християни. Причому це переважно віруючі протестантських церков, бо прихожани УПЦ МП до «укропів» ставляться досить прохолодно. А віруючих УПЦ КП і УГКЦ у Краматорську зовсім небагато. Отже, носіїми проукраїнського християнства на Донбасі є переважно протестанти. Ну, що ж, значить, я не помилівся у своїх висновках, коли в 2009 році їзив по Донбасу (тоді ще мирному, ющенківському) і вивчав це питання. З цікавістю обійшов усі два поверхи Центру. Мой гідом була старший координатор Центру допомоги переселенцям Наталка Князєва. Поясніо, що оськільки зараз у прифронтовій зоні не стріляють гармати і «Гради», і там панує відносне затишшя, то людей тут небагато. Кілька хлопчиків бавляться в невеличкому спортали. В кімнатах гарні, акуратно застелені ліжка. Скрізь зроблено ремонт, тому перебувають в Центрі приемно — це не якийсь там похмурий робітничий барак стalinської епохи. Приемні емоції викликала і спокійна, умиротворена жінка з немовлям, яке народилося тут же, в Центрі, не більше місяця тому. Видно, народжувати в зоні боїв було небезпечно, тому довелося їхати в Крам-

Наталка Князєва

торськ. Здається, на момент моєго візиту і мама, і малюк задоволені. Хочеться взяти міле, спокійне дитинча на руки, але ж моя місія в Краматорську — вивчати проблеми шахтарського краю, а не бавити дітей.

Заходимо у кабінет, де працює Наталка Князєва. Звернув увагу на патріотичну налійку на її ноутбук: «Правий сектор — сила, яка захищає». Пояснила, що це подарували наші бійці. Цікаве поєднання: діяльне християнсько-протестантське середовище і ось таке націоналістичне гасло. Все ж «Правий сектор» ще зовсім недавно вважався занадто радикальною організацією. Тепер же він сприймається просто як діяльна проукраїнська сила, яка не кидається словами і гаслами, а займається кон-

ретною справою — захистом Вітчизни. Отже, на Донбасі і християни, і націоналісти перебувають в союзі, принаймні не ворогують. Та ѹ їм ділити, якщо з точки зору російського православ'я і протестанти є ворожою силою, і «правосеки» сприймаються як виподки пекла? Чому б не об'єднатися на грунті патріотизму і демократичних цінностей? Відчуваючи зовсім близько зловісне дихання «руського міра», українці Донбасу об'єднуються значно охочіше. Запитую у Наталі про те, про що і мене неодмінно запитують друзі в Києві, Івано-Франківську та у Львові: який тепер відсоток лояльних, патріотичних, а також антиукраїнських налаштованих громадян у Краматорську?

— Вважаю, що і в період Майдану, і під час деенергійської окупації в Краматорську було не менше 40% патріотично налаштованих громадян, — відповідає молода жінка. — Ми знайомилися в соцмережах, виходили на мітинги в підтримку України і приблизно орієнтувалися — скільки нас. Потім, коли вже ополченці показали своє справжнє обличчя (у краматорців «віджимили» автомобінини, брутально відбирали бізнес), у бағатьох відкрилися очі, і ми отримали додатково ще близько 30% співчуваючих. Отже, тепер у нас не менше 70% краматорців — за Україну. Але решта 30% — це «залізобетонно» антиукраїн-

НЕ МЕНШЕ

— ЗА УКРАЇНУ...»

ул. Транспортная 20

ський електорат. Їх не переконаєш і не перевиховаш. Це — люди, які самі налаштували себе проти України. Шоб Росія з ними не витворяла, як би не руйнувала Донбас свою агресивною імперською політикою, для них вона все одно буде ріднішою і більшою, аніж Україна. Вони, як будуть на червону ганчірку, агресивно реагують навіть на українську символіку. Поки що терплять, мовчать, але чекають свого часу.

БОМЖІВ-«ВЕЛИКОРОСІВ» ЗВОЗЯТЬ У ДНР?

Від місцевих активістів я почув, що на територію ДНР і ЛНР з Росії масово завозять бомжів. Мовляв, таким чином Путін очищає свої міста і водночас заселяє «великоросіями» окуповану частину української території. Не змінє запитати про це у Наталки.

— Нічого не можу сказати про масштаби такого переселення, — каже краматорчанка, — але чута ѹ я про таке. Більшій Донбас... Скільки ця земля, починаючи з Голодомору 1932-1933 років, витримала міграційних потоків! Скільки корінного люду тоді померло, скільки зеків сюди привезли з Росії! А потім повоєнна відбудова, індустриалізація... А тепер ще бомжі і родини чеченських бойовиків вселяються у вільні квартири. Адже біженців з окупованих територій уже сотні тисяч, і житла, в якому ніхто не живе, вистачає. Як потім виселити чужинців? Школа мені нашу Донеччину...

На моє запитання, чи не страшно жити тут, Наталка відповіла:

— Коли я бачила в Інтернеті, як прииживали наших військовополонених, як били беззахисну жінку, прив'язану до стовпа в Донецьку, я не раз думала так: нехай вже віддадуть Путіну цей Дон-

бас, я не хочу жити в такому регіоні! Вийду в Центральну або в Західну Україну, бо не хочу жити з такими огідними людьми. А чоловік мені ѹ говорить: ну, що ти, Наталю... Адже це наша українська земля, її не можна віддавати! Мабуть, він має рацію. Справді, не можна віддавати жодного клаптика української території. Бо Путіну скільки віддай, все одно буде мало. Йому потрібна вся Україна.

* * *

Слухаючи Наталку Князеву, я пригадав свою минулорічну поїздку на Луганщину. Місцеві патріоти запевняли мене, що після перемоги на Донбасі (а вони в ній свято вірять) треба буде серйозно зайнятися Кубанню та українськими етнічними землями Воронежчини, Ростовщини та Белгородщини. Аргументи були приблизно такими: «Пасивна і беззуба політика стосовно своїх етнічних територій зовсім не гарантує Україні миру, а, навпаки, є

ки вже українських. То чому нашадки запорожців мають менше прав, аніж нашадки донських козаків? Чому приречено на асиміляцію? Їхні структури давно поруйновані, а у донських козаків вони плекалися, підтримувалися як у дореволюційній Росії, так і тепер. Переможемо Путіна і займемося розвитком нашого козацтва. Коли будуть успіхи на Луганщині й Донеччині, то й значна частина населення Ростовщини, Белгородщини та Воронежчини з часом згадає про своїх предків. Оце ѹ буде найкращим буфером між Україною та Росією, найефективнішим захистом від російської експансії...».

СПРАВА НЕ В УКРАЇНСКИХ ГЕНАХ

Цікавлюся у співрозмовниці, звідки родом її чоловік? Чи не земляк з Львівщини? Може, волинянин чи биковинець? Все ж ставлення до територіальної цілісності України у нього неполітично-державницьке. Наталка відповідає:

— Ні, мій чоловік виріс на Донбасі. Він — наполовину поляк, а наполовину кубанець. І в моїх жилах тече не лише українська, а й російська, татарська кров... Патріотизм залежить не лише від етнічного походження. Скажімо, моя бабуся родом з Вінниччини, але чекає повернення СРСР. Вона мені постійно пояснює, якими поганими були бандерівці, як вони підтримували фашистів... А ось та бабуся, яка родом з Росії, вишиває українські рушники, вивчає з моїми дітьми український гімн, сама співає його, тримаючи руку на серці. Закликає усіх любити Україну. Отже, справа не в етнічності, а в системі цінностей.

* * *

Ходячи вулицями Краматорська, Слов'янська, Дружківки, я бачив багато патріотичних написів на гарах, парканах, стінах будинків. Серед них не лише досить поширене: «Донбас — це Україна!» або: «Слава Україні!», а й такі, що стосуються інших регіонів, наприклад: «Крим — Україна», «Кубань, Белгород — це Україна» та багато інших.

І українська, і російська мови місцевими патріотами використовуються приблизно однаковою мірою. Це якщо говорити про написи, а не про мову спілкування. Українською навіть трохи більше. То як же сталося, що при такій великій кількості небайдужих людей місто радісно вітало російські триколори та озброєні до зубів стрілкових-гіркінів? А тепер за замість обіцяного раю отримало напівзруйновану економіку, ще й опікується тисячами біженців?

(Закінчення на 7-й стор.)

Краматорська мадонна...

ПОЕТИЧНЕ ПРОБУДЖЕННЯ

Весна цього року випробовує нас перепадами температури. Та, незважаючи на холодні вітри, земля пробуджується до цвітіння! А квітів мінливість спонукає до розмов про прихмич весні і стає темою поетичних роздумів...

Молоді поети Городоччини зібралися недавно у затишній залі Малої академії наук, у затишному містечку Городок, що на Львівщині, щоб побачити про... все на світі. Ініціатором зустрічі став випускник академії поет Ростислав Кузик, який мешкає у селі Родатичі. На його заклик відгукнулося багато талановитої молоді Городка і району. Ростик звернувся до директора Городоцької МАН — пані Ольги Пивовар — і мудрий педагог гостинно відчинила двері закладу для молодих авторів.

Весняна зустріч поетів мала називу «Пробудження». Символічно і багатообіцяюче. А ще — з акцентом на причетність до контролітературі. На цьому наголосив і сам Ростислав Кузик, і Володимир Вакуленко, відомий як Володимир Вакуленко-К., (родом з Харківщини, який зараз проживає у Комарно) — український літера-

Ростислав Кузик

турний діяч, письменник, поет, перекладач. Звернувшись до слухачів, митець пожартував, що, хоч його і названо родзинкою зустрічі, все ж їсти не варто. Поет читав вірші — і дитячі, і дорослі, звертався до молоді зі своїми заувагами на рахунок літературного процесу в Україні.

Всі присутні були заворожені цікавими виступами учасників зустрічі. Звичайно, тематика молодої поезії вийшла далеко за рамки оголошеного контролітературного статусу. Зуточали тексти ліричні і патріотичні, присвячені Матері і землі, побудовані за принципом точної рими і білі вірші.

Віталій Керестен був чи не найвиддаленішим гостем, бо прибув у Городок із Мукачевого. Його поезія підпадає під розряд «контр-», хоча за видимою стороною презентованої творчості криється ранима душа поета і бажання бути почути.

До вільного мікрофона підходили молоді земці Городоччини.

Марія Підлужна читала свою дивовижну прозу. Таня Шиналь та Соня Лягота — зворушили поезію. Мар'яна Гнатів та Ілона Гавриляк презентували пісні під гітару. Талан-

Поет і час

Володимир Вакуленко

Віталій Керестен

новиті галицькі дівчата зачарували слухачів співом і грою, чим і показали місці паростки бардівської культури.

Богдан Чупа та Ігор Гадзalo у лірично-філософських текстах роздумували про життя.

Організатор зустрічі Ростислав Кузик також прочитав свої мрійні тексти і запросив до нових літературних зустрічей.

Після слово. Спостерігати за поетами-початківцями — справжня радість. Вони — відкриті і відверті, трохи сором'язливі, трохи — викличні. Читають свої тексти і з пам'яті, і з видрукуваних, і з написаних від рук листвів, і з телефонів... Коли зав'язалася дискусія про літературне життя міста, прозвучала думка, що провінція неактивна. Дозволю собі не погодитись. І аргументом для цього вважаю саме цю весняну зустріч «Пробудження», в якій взяло участь десять талановитих творчих особистостей і які мають намір продовжувати будити маси своїм письменницьким словом, піснею, творчими проектами. Головне, підтримати їх і зрозуміти.

Віра ОЛЕШ,
літератор, член НСЖУ

Наша подлая мудрость
себе не имеет равных.
(...)

Не влюбляйся в страну:
способна исчезнуть с карты.
Ни, тем более, в город:
склонен лежать в руинах.
Не храни сувениров.

Из твоего комода
может подняться дым,
в котором ты задохнешься.
Не связывайся с людьми:
они легко погибают.
Или, попав в беду,
призывают на помощь.
Так же вредно смотреться
с озера детства:

подержнуты ржавой ярской,
они исказят твой облик.
Або:
Марцін Светліцький,
«Ще раз про варварів» (1986)

Знаємо: вони все одно приайдуть —
на цю не нашу,
але їй не їхню землю — тож
сьогоднішні наши покупки
такі тимчасові (чвертку хліба,
будь ласка).

Відпадає проблема старців. Годі
голосою з ними вітатись на вулиці,
у крамниці.

Досить. Нам гайдки наші колишні
забави, сидимо, вкрай зосереджені.
Чекаємо. Тварин не годуюмо вже.
Чекаємо і чекаємо дні, коли
наша слабкість підтверджиться
ї затріумфує...

Іван АМПЛОГОВ,
російський письменник із Криму
<http://ua.krymr.com/>

Василь МАРСЮК

ДО ХІРУРГА

Володимиру Михайловичу
Роговському

Диригенте хірургічного оркестру із близьким скальпелем в руці, я під вашу музику воскреснув, оживаю рибою в ріці.

Шкандибаю руслом коридору повз білоберезових русал, дихаю чужим розлитим горем і себе самого вже не жаль.

Лікарю, ви щойно із Донбасу, що спливла кров'ю на війні... Вам осоколок не траплявся часом від моєї скорботної рідині?

Вже в землі там вся моя родина — мати, і сестриця, і брати — і, мабуть, не дасть лиха година поряд з ними теж мені лягти. Опинивсь я, лікарю, в оркестрі, що пильнє ваш найменший рух, родичі тепер — медичні сестри, і для мене ви — найближчий друг. Засинаю під каскадом крапель, що, як міті, тануть у мені. Місяцем поблискую ваш скальпель у моєму темному вікні.

*13.01.2015 р.,
Київський військовий госпіталь*

ЗУСТРИЧ ІЗ ЗЕМЛЯЧКАМИ

Вечір вже квітку червону
із-за гори нам шле.

Місяць — мов скиби лимона у голубому желе.

Видно згори пів-Ялти.
Море із небом злилось.
Добре б гуртом заспівати, добре б обняти когось!

Милі донецькі дівчата, ви вже у віці бабусь, є нам про що згадати, з вами я в юність вернусь.

Бідна вона в нас, а мила, хоч почужів наш Донбас. Там у нас шахта гуділа, море тут чути весь час.

Вас не маніжать курорті, тут ви у ролі служниць. Хай це звання і не горде — гідність не зникала із лиць. Душі відкриті святу, хоч і зазнали зневір. Тим-то рожеву троянду вечір вам шле із-за гір.

07.09.2012 р.

СЛУХАЮЧИ ВУЛИЧНИХ СКРИПАЛІВ

Вечорами на ялинській набережній грають «Мелодію» Скорика. Слухаю в радості набожній: наша душа не скорена! Слухають здалеку гори, грім гуркотить здаля: «Нашим тут буде море, нашою буде земля!»

2011-2014 pp.

Ганна КРЕВСЬКА (Марина Кононенко) народилася в м. Lubny Полтавської області. Закінчила Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка та НПУ ім. М. Драгоманова. Член НСПУ ТА НСЖУ, лауреат районної премії ім. В. Симоненка, дипломант Міжнародного конкурсу «Гранослов». Автор збірок поезії «Коли опадають вітри» (Полтава, 1998 р.) та «Під корою» (Полтава, «Дівосвіт», 2012 р.)

Де тіпали костицю, місили хліби
І робили — до смертної тіні.
Де світили дівчата й жінки —
каганець,

Щоб дошити у заполоч душу...
Ось лежить на мені
льодяне полотно —
Наче крига — незрушно.

І здається мені,
що горить каганець,
Там, у небі, далеко на захід.
Наче десь у тумані досвітня зоря
Просить голку і нитку подати.
Полотном зупиняється
білій вогонь,

Дотіває на вишивці іній...
Ось, обірветься з ниткою
сива зоря —

Руку наскрізь прошиє.

Шукав, напевне, прокламації
Служака «братьської» нам нашії.
А ще символіку українську —
Бо то ж загроза цьому війську!
От і шимонають з «калашами» —
Та марно! Наша правда — з нами!

* * *

Тут все чуже, вороже й остоїдле,
Тут все завмерло, зниклося,
застигло,
Мов повернулась сталінська доба,
Вже й в школах тут
виховують раба.
Така вона — рашистська
«демократія»,
Крізь ейфорію проростає страх.
Недовго жираватиме ще братія
На вкрадених у росіян рублях!

Учасники мистецької зустрічі у Городку

ПЕРЕГЛЯД ПОЕТИВ

Вирощеному в лоні російської поезії кримському інтелігентові в ці дні непросто. Сама поезія, головний її корпус ставиться ним під сумнів. Вітчизна, де вона виростала і розвіїла, напала на милу його мальовничу батьківщину — і поети, які були раніше негрішними, ніби мають розділити відповідальність.

У цьому переконаний кримський інтелігент, який опинився на берегах Дніпра.

Справді! Хто б з них, цих поетів, твердо відмовив Росії володіти Кримом? Важче запитання, що не має відповідей. От, скажімо, тихий Забоцький — чи є гарантії, що він зараз не був би в настільки ж тихо-му розчленені? Гучний Маяковський свого часу і без того стільки набрехав про Крим, що не варто і уявляти. Старший Гумільов, думався, рішуче відкінув би існування будь-якого неросійського Криму, а молодий, напевно, захоплювався б — «пасіонарністю»!

Ta хоч би Аксюнов, який письменник, а не теперішній намісник, якоюсь пропонував Крим в України «викупити». Щоб не було в України Криму, а був у Росії. Мав ідею домовитися мирно.

Краще не думати. Поет-ватник, який оспівuje тріумфування — Крим їх! Огідна картина, жахливе жарове зміщення. A на таких-то і натикається постійно, критично оглядаючи російську поезію.

ХИДИРЛЕЗ – ПІД МОСКОВСЬКУ ДУДКУ?

Кримськотатарське свято Хидирлез цього року російський уряд Криму має намір провести з травня під своїм патронатом з артистами з Москви.

«Вперше Хидирлез у такому масштабі проходив у 2011 році. Цього року буде встановлена найбільша сцена, запрошені відомі артисти з Москви», – повідомив провладному сайту «Крим-інформ» голова Бахчисарайської районної ради Рефат Дердаров.

За його інформацією, заходи з відзначення Хидирлеzu заплановані в Бахчисарайському районі біля комплексу «Шахеризада»

на трасі Бахчисарай — Сімферополь.

Для бажаючих відвідати свято буде організовано підвезення автобусами із Сімферополя і Бахчисарай, а також електричкою з Потсівської сільради.

Торік Меджліс скасував святкування Хидирлеzu у звязку з інцидентом, що стався з Мустафою Джемілевим, якого не пустили до Криму з аеропорту Москви.

Хидирлез вважається головним весняним святом у кримських татарам. Він відзначається в п'ятницю першого тижня місяця «к'уралай» (травень) і означає початок посівного сезону.

Колись свято було таким...

ОКУПАЦІЙНА ВЛАДА КРИМУ СВЯТКУВАННЯМИ НАПЕРЕДОДНІ ДНЯ ДЕПОРТАЦІЇ РОЗДІЛЯЄ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ НАРОД

Влада Криму використовує свято Хидирлез для розділення кримськотатарського народу, – заявив голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров у своєму зверненні до кримчан, оприлюдненому в неділю, 26 квітня, інформує «Крим.Реалії».

«Для поділу нашого народу, для віддалення нас від боротьби, для того, щоб приховати всі скосіні і поки ще не скосіні злочини від усього світу, кримські окупанти оголосили проведення Хидирлеzu 3 травня і готуються до цього. Сенс цієї хитрості всі від добре розуміє. На жаль, у своїх злочинах окупанти використовують схожих на себе людей з-поміж

ТИМ
ЧАСОМ...

У КРИМУ НАМАГАЛИСЯ СПАЛИТИ МЕЧЕТЬ

Минулими вихідними невідомі намагались підпалити мечеть у селі Скалистому Бахчисарайського району. До будівлі мечеті закинули кілька скляних пляшок із запальникою сумішшю. Про це повідомляє прес-служба Духовного управління мусульман Криму.

«На цьому, мечеть істотно не постраждала. Сусіди помітили подію лише на ранок наступного дня. Голова місцевої мусульманської громади «Йилдиз нури» Сафет Заїтов викликав правоохоронні органи, співробітників ФСБ, пожежників, – ідеться в повідомленні.

За інформацією ДУМК, слідчо-оперативна група ВМСБ опітала сусідів і місцевих жителів, правоохоронці зняли відбитки пальців, забрали на експертизу залишки запалювальної су-

міші і скла. Згідно з інформацією, отриманою правоохоронними органами, інцидент стався близько 4.30 ранку 26 квітня.

«Місцеві жителі, як мусульмани, так і християни, дивуються і вважають інцидент провокацією, оскільки це – перший подібний випадок у селі, де, за їхніми словами, дуже дружно проживають представники різних національностей і віросповідань. Свідченням тому є те, що мусульманська мечеть і православний храм розташовані один навпроти одного», – зазначають у ДУМК.

Голова місцевої мусульманської громади «Йилдиз нури» Сафет Заїтов вважає, що мечеть істотно не постраждала, оскільки є святим місцем.

Як ідеться у повідомленні, нищівна мечеть у селі Ска-

лістому розташована на тому ж місці, що і до війни. Попередня мечеть, побудована у 1844 році, була зруйнована в раянські часи після депортациї кримських татар. На місці мусульманської культової споруди тоді побудували продовольчий магазин.

У 2002 році будівлю крамниці викупило Духовне управління мусульман Криму та передало в користування місцевій мусульманській громаді. До будівлі також прибудували мінарет і відкрили культову споруду для поклоніння. Сьогодні мечеть є єдиною на три прилеглих села. Вона вміщує понад 100 осіб.

У Скалистому, за інформацією голови мусульманської громади, проживає більше 160 кримськотатарських сімей.

СВЯТА ТА ЗВИЧАЇ

ІВАН СТАРОПЕЧЕРНИК

Святий Іван Старопечерник уже в ранній молодості присвятив себе на службу Господу Богу.

Відвідавши святі місця у Палестині, вступив до монастиря Фаран (неподалік Єрусалима), який заснував Святий Харитон. Іван Старопечерник відзначався духом молитви, благочесті, строго дотримувався правил чернечого життя та обітниць, багато постив. Тож невдовзі його висвятили на священика.

Назвали отця Івана «Старопечерником», «Ветхопечерником» тому, що він прожив і служив у старому монастирі Святого Харитона, який мав церкву у печері.

Спочив у Бозі у VIII столітті, у великий

свяності. Церкви східного обряду вшановують Івана Старопечерника 2 травня.

У народному побуті українці цей день зберіг називу святого отця. Жінки виносили до річок і ставків наткані за зиму сувої лляного та конопляного полотна, замочували їх, вибивали прачем і вибілювали (сушили) на сонці. Таке повторювалося кілька разів поспіль протягом дня. Важали, що травневе сонце найкраще, найсприятливіше для цього процесу. Його ніжні промені добре впораються з вибілюванням.

Приказка говорить: «Прачі б'ють – Івана чують» або ж: «Прачі б'ють, що аж Іван чує».

Звісно, тепер у наших водоймах ніяк попотна не вибілити...

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

глянути смерті в лиці, нас запросили до небесних воріт. Те блаженство, яке відчуваємо ми, перебуваючи там, не описати словами.

Мамо, я зустрів там Івана Петровича, нашого депутата. Люди завжди говорили, що він продає ліс, і тому має кошти на будову чудернацького замку з колонами. Коли він обійняв свою посаду, то, звичайно, міг бы посприяти будівництву дороги до нашого села, відновленню нашого цегельного заводу, проведенню ремонту в сільській школі. Але не встиг, бо надто швидко любив їздити на своєму новому авто по нерівних гірських дорогах. Був там, у черзі, і дідусь Юхим, який побував заглядати в чарку і дуже заздрив своєму сусіду дядькові Захару. У сусіда два десятки вуликів, сад доглянутий, чудовий виноградник. У нього в хаті достаток, бо він не боїться ніякої роботи. Мамо, як мені сумно, коли згадую, який страх був в очах Івана Петровича і діда Юхима, коли перед ними люди зникали в тій чорній печері. Їх очікувалася та ж участь. Кожному при житті даеться багато можливостей – творити добро, допомагати бідним і знедоленим. І якщо ми нічого не робимо, а дбаємо тільки про себе, це і є найбільшою нашою провинною. Мамо, я хочу, щоб ти знала – я зараз живу в досконалому світі. Мене оточують найкращі люди, тут немає брехні і фальші. Ти можеш бути спокійна за мене».

Марія прокинулася зі сходом сонця. Згадуючи минулі сон, вона відчутялася в лагідні сонячні промені, які проходили крізь гілки дерев і оживляли своїм світлом теплом все навколо. Пораючись по господарству, жінка поспішала, адже стільки треба відійти за сонячну пору, осяяні білим світлом. Два ангели з'явилися біля кожного з них і супроводжували їх до небесної брами. Туди були спрямовані погляди всіх, хто очікував своєї участі. Але жодні молитви, благання, сльози не допомагали никому потрапити туди. Марія з нетерпінням чекала на розповідь сина про його долю. Василько взяв її за руку і відвів на берег гірської річки, звідки відкривався чудовий краєвид. Тут він розпочав свою оповідь.

«Коли я стояв у тій довженій черзі, то зустрівся по-глазом з бағатьма людьми, котріх знав раніше. Там було багато моїх побратимів, які не вагаються піти захищати свою землю, бо відчували відповідальність за майбутнє своїх дітей. Вони не вважали себе героями, просто розуміли, що це їхній святій обов'язок – вигнати захабніого ворога з рідної землі. І я був гордий за те, що стояв поряд з такими мужніми і чесними людьми. Ми не були ідеальними в мирний час, часто помилялися і збивалися з правильної дороги. Але саме за те, що не побоялися

ШЕВРОНИ-ОБЕРЕГИ

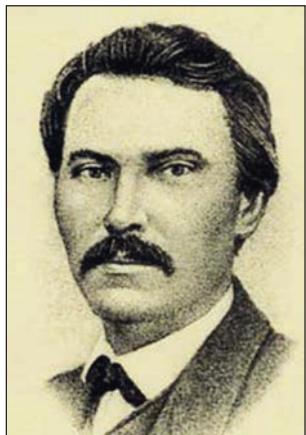
Парафія греко-католицької церкви Свято-Іосафата м. Червоноїграда офортували шість тисяч гривень на придбання шевронів для військовослужбовців 142-го артдивізіону. Їх освятив о. Мирослав Банах.

Дизайн нарукавної нашивки – у центрі

в золотому колі виривається з полум'я Архангел Михаїл, а вгорі сяє синьо-жовта корона – розробив Орест Карелін-Романишин, військовий капелан, знавець геральдики.

Хай ці шеврони оберігають наших артилеристів.

Тарас ЛЕХМАН
Львівська область

Степан Васильович Руданський (1834–1873) належить до славної плеяди визначних діячів української національної культури. Літературна громадська діяльність поета, якого І. Франко заразував до «найбільш талановитих українських поетів», що виявилися після смерті Шевченка», а М. Рильський називав його справді «народним поетом», становить світу сторінку в історії утвердження національної самобутності українського народу.

С. Руданський — автор понад двохсот віршових гуморесок (за його власною термінологією, «приказок»), кількох поем і віршованих хронік, водевілю, ряду ліричних поезій і балад, саме з яких він і починав свою творчу діяльність [4, с. 275].

Ще в ранній період своєї поетичної діяльності С. Руданський почав перекладати і переспівати з польської та чеської мов [1, с. 36]. А саме: переклав «Чорний колір» (1854) — з

КРИМСЬКИЙ «ТЕКСТ» СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО

Відомий кримський поет і вчений-літературознавець Михайло Вишняк активно досліджує життя і творчість класика української літератури середини XIX століття, який 12 останніх років свого життя мешкав у Ялті. До наукових студій над Степаном Руданським він залучає і своїх студентів-філологів з Кримського інженерно-педагогічного університету. Нижче ми надаємо фрагмент з магістерської роботи його магістрантки на тему: «Кримський «текст» Степана Руданського», присвячений перекладацькій діяльності поета.

польської, «Явір» — з чеської та «Бездяді» — наслідування Бюргерової «Ленори» (обидва — 1858); того ж 1858 року С. Руданський переспівав 136-й псалом, і зробив це чотирисотним ямбом, на відміну від своїх попередніх переспівів, що мають хорейчу основу [6, с. 163]. Більше уваги він приділив цій справі в останні роки свого перебування в Петербурзі.

У 1860 році Степан Руданський зробив переклад «Слова о полку Ігоревім», «Краледворського рукопису» та «Зеленогорського рукопису» [1, с. 36], «Зозуля», «Іде дівчина-сиrotina» — з польської; вільні переклади «Пісні про віщого Олега» О. Пушкіна — «Олег — князь Іківський», «Ігор — князь Сіверський» [3, с. 14–15]. У 1861 році він переклає три ліричні поезії: «Ластівку» Ленартовича (з польської), «Ніч у ніч» Радичевича (з сербської) та «Сні» Гейне (з німецької) [1, с. 36].

Микола Гончарук зазнає, що те, що зроблено Руданським у цій галузі за

роки життя в Ялті (де він жив з 1861 р.), має незмінно більшу історико-літературну вагу й художню цінність. Тут, зокрема, перекладено лермонтовського «Демона», Верглієву «Енейду» (неповністю), старогрецьку пародію «Батрахомомахі», которую, помилково вважаючи твором Гомера, назвав «Омирова війна жаб з мишами». Як справжній подвиг у розвитку рідної культури постає здійснений Руданським переклад «Іліади» Гомера, перший повний переклад геніального твору українською мовою, який Іван Франко не випадково назвав головною справою поетового життя. З цієї капітальної праці, завершеної ще на початку 70-х років, за життя поета було надруковано лише невеличку частину.

В останні роки свого життя Руданський наполегливо працював над перекладом «Демона» Лермонтова. Але ця праця не була завершена поетом. Твір продовжив перекладати М. Старицький [8].

У своїй перекладацькій діяльності Степан Руданський не був дилетантом. Він уважно досліджував тексти «Іліади» і «Краледворського рукопису», при потребі створював історико-філологічний коментар, як це було з перекладом «Слова о полку Ігоревім», підбирav розмір вірша для перекладу. Письменник багато шукав. Він перекладав Гомерову «Іліаду» не гекзаметром, а коломийковим дванадцятискладовим віршем з жіночою цезурою посередині не тому, що інакше не вмів, а тому, що так вважав доцільнішим. Інша річ, як ми тепер дивимося на це, є

перекладі з Верглієвої «Енейди» Руданський намагався дотримуватися розміру оригіналу, як і в перекладі «Демона» Лермонтова. М. Старицький взявся довершити роботу свого попередника і переклав 360 рядків з «Демона», яому довелось добре попрацювати, щоб вжитися у стилі Руданського. Зіставлення перекладів показує, що це не завжди йому вдавалося [5].

I. I. Пільгук зазначає, що, працюючи над перекладом Гомера, Руданський вивчав переклади інших поетів, зокрема Гнєдича та Жуковського, хоча і не наслідував їхній розмір вірша. Він прагнув власними силами досягти майстерності у цій справі. І дійсно, використавши розміри українських народних пісень, застосувавши чотиристопний амфібрахій, Руданський добився високохудожнього перекладу. Наведемо для прикладу кілька рядків з його перекладу знаменитої «Іліади», в яких розповідається про початок поєдинку між Парісом (Олександром) та Менелаем:

Як Нот, коли гори
туманом укриє
Чабану немилим,
злодію милим,
І ти тільки й бачиш,
як каменем кинуть,
Такая тьма стала
під ногами війська,
І так воно швидко
поле пробігало.
Тільки одні к другим

ближко підступили,
Із Троїнів перший вийшов
Олександер
У пардовій шкурі,
із мечем і луком.
У руках держав він
два ратища мідних
І страсяv і кликаv
лучного з Аргеv
Проти його вийти,
бійкою битись
[7, с. 104–105].

Щоб перекласти такі твори, як «Іліада», потрібно було мати глибокі знання не тільки мови, а й античної історії, міфології, фольклору, етнографії. Цікаве свідчення щодо своєї праці над «Іліадою» залишив нам сам поет. У листі до свого приятеля В. Ковальова С. Руданський писав: «Дальше першої пісні я свого сирого перекладу не виправлю і не можу виправлю, поки скільки-небудь не разберу стародавніх предань арійських і не-арійських племен, із котрими викувався грецький народ і грекська міфологія времен Омира. Діло не легке при плохеньких книжках, а все-таки надіюсь що-небудь розібрати» [1, с. 38].

Перекладацька школа Степана Руданського сприяла появі визначних майстрів художнього перекладу, серед яких помітне місце посідали Агата Гнатенгель Кримський, Іван Франко, Максим Рильський, Дмитро Павличко. Безсумнівно, як оригінальні, так і перекладні твори С. Руданського мають значну художню цінність. Його практика перекладу використовують і сьогодні.

СЕІТЯГ'ЯЄВА,
магістр істо-
рико-філологіч-
ного факультetu
Кримського
інженерно-
педагогічного
університету

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасименко В. Я. Життєвий і творчий шлях С. В. Руданського / В. Я. Герасименко: впорядкування, підготовка текстів, вступна стаття та примітки кандидата філологічних наук // Степан Руданський. Твори. — Київ: Державне видавництво художньої літератури, 1959. — 671 с.
2. Герасименко В. Я. Поет-демократ / В. Я. Герасименко: передмова // Руданський С. Твори. — К.: Державне видавництво художньої літератури, 1956. — 322 с.
3. Гончарук Микола. Народний поет / М. Гончарук: упорядник, автор передмови та приміток // Руданський С. В. Співомовки. — К.: Дніпро, 1988. — 319 с.
4. Історія української літератури: у двох томах. Том перший. Доскоянівська література / Відповідальний редактор М. Т. Яценко. — К.: Наукова думка, 1987. — 631 с.
5. Колесник П. І. Творчість Степана Руданського [Електронний ресурс] / П. І. Колесник / Мислене древо. — 2011. — Режим доступу: <http://www.myslenedrevo.com.ua/uk/R/Rudansky/Creativity.html>
6. Москаленко Михайло. Нариси з історії українського перекладу / М. М. Москаленко // Всесвіт. — 2006. — № 3–4. — С. 154–171.
7. Пільгук І. І. Степан Руданський. Нарис життя і творчості / І. І. Пільгук. — Київ: Державне видавництво художньої літератури, 1956. — 116 с.
8. Руданський Степан Васильович. Життя і творчість [Електронний ресурс] / С. В. Руданський // Енциклопедія життя і творчості. — Режим доступу: <http://www.rudanskyi.info/zhytтя-i-tvorchist-steptana-vasylivicha-rudanskogo.html>

Шановні кримські україномовні, російськомовні і кримськотатарськомовні письменники!

Готується книга спогадів про Данила Конюценка — відомого поета і журналіста, лауреата премії ім. Степана Руданського. Прохання до майстрів слова поділитися своїми спомінами про дружбу, співпрацю, враження від зустрічей з ним, які можна надсилати на електронну адресу: iaakafedra@mail.ru (для Михайла Вишняка). Обсяг статей довільний.

ПРЕЗИДЕНТ ПОДАРУВАВ КНИГИ ДІТЯМ

Президент Петро Порошенко разом із дружиною Мариною у неділю відвідали V Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал». Глава держави ознайомився з великим вибором цікавих книжок, які цього року представлені на виставці-ярмарку. Президент особливо відзначив атмосферу справжнього книжкового свята і додав, що більш за все його вразили навіть не книжки, які цього року на «Книжковому Арсеналі» було представлено, як ніколи, багато, а люди, велика черга бажаючих відвідати що визначну подію у культурному житті країни. «Люди тягнуться до літератури. Емоції винятково позитивні», — сказав Глава держави.

Президент на ярмарку придбав багато книжок. Серед них: «Історія Європи» Нормана Дейвіса, «Розстріляне відродження» Юрія Лавриненка, «Довженко. Трилогія», «Листи до Ольги» Вацлава Гавела. «Тепер дав би Бог часу їх прочитати», — прокоментував Петро Порошенко свій вибір.

Президент подарував добирку дитячих книжок одного з відомих видавництв України п'ятьдільної родини з Вуглегірська, яка дуже постраждала під час артилерійських обстрілів.

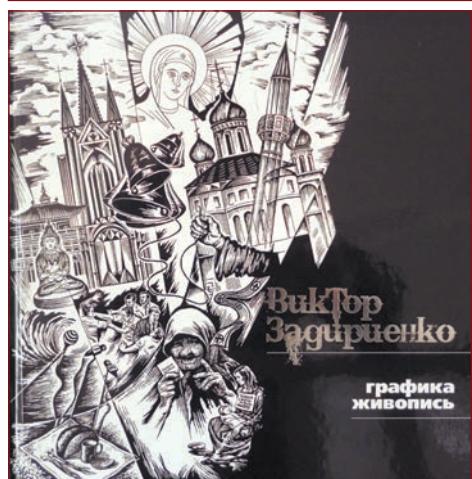
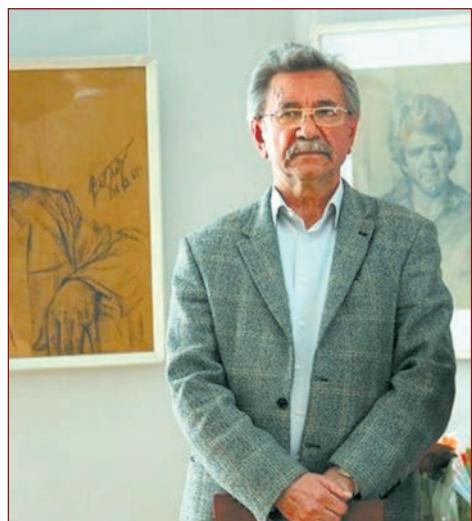
У програмі «Книжкового Арсеналу — 2015» проходила книжкова виставка-ярмарок за участі більш ніж 150 провідних видавництв та міжнародних культурних партнерів, які представили широкий вибір художньої, дитячої та мистецької літератури. За дні виставки відбулося понад 200 подій для дорослих і дітей за участі 40 письменників, літературних діячів та митців із 12 країн.

Прес-служба
Президента України

Лик і правда історії в багатообразних житих прозвах і головних соціальних течіях постає перед глядачом на виставці «Мій час» заслуженого художника України та АРК Віктора Задирієнка. Відкрита в Будинку художника Сімферополя цими квітневими днями, коли автор відзначає своє 70-річчя, експозиція і за формою, і за змістом ретроспективно відтворює пройдений у мистецтві шлях.

Народився в Генічеську на Херсонщині. Художня обдарованість проявилася рано. Хлопчиком відвідує дитячу художню школу Сімферополя. Навчається в Кримському художньому училищі ім. М. Самокиша, а по-

ХУДОЖНИК ВІКТОР ЗАДИРІЄНКО: «МІЙ ЧАС»...

тім – на графічному відділенні Харківського художньо-промислового інституту. З 1973 року й донині – викладач спецпредметів в училищі, яке закінчив сам.

З перших років творчості В. Задирієнко відівляється в історію. Вступаючи в діалог з минулім, він трансформує ідеї в матеріальні форми у серії «Київська Русь» («Літописець», «Святослав», «Захисники», «Матері»). Поступово цей погляд стає уважнішим і складнішим. Він уловлює в окремих подіях і людях те нетривіальне, що зберегло свій смисл донині. І вже разом з автором ми відівляємося в стрій байці за землю і волю, в народну масу, яка складається з багатьох індивідуальностей – молодих і старих, веселих і суворих, рішучих і несміливих. Водночас відчуваєш їхню цілісність, те, що зближує їх, робить соціальною силою.

Масштабністю історичної концепції відзначається серія графічних композицій «Мій час». Розмірковуючи над життям, В. Задирієнко з точністю документаліста організовує персонажі в групи за чітко продуманими художніми системами («Вікно у світ», «Близькі узбів», «Дзвін», «Фатум», «Бумеранг»).

У широкому охопленні простору та конкретних споруд (серія «Храми»), в спокійній деликатності фактури проступає авторська увага до красних надбань культової архітектури. Вона викликає шанобливим бажанням не стільки сказати своє, ні на кого не схоже слово, скільки долучитися до крашого в історії мистецтва, що витримало, не потъмяніши, випробування часом, доторкнутися до таємниці краси, відчути, продовжити в собі захоплене схиляння перед нею. Задирієнко зображує культові споруди різних конфесій у Криму, Харкові, Санкт-Петербурзі, Ростові-на-Дону.

Минуле органічно вживається в нього з інтересом до сучасності. З прагненням проникнути в людину, в її духовну біографію виникає в творчості художника портрет. Він малює близьких їому людей – батька, матір, тому що їх більше всіх знає, любить, вони живуть поряд з ним. Малює просто, включаючи в зображення предмети оточення і водночас без найменших ознак домашньої повсякденності, з бажанням побачити і показати загальнолюдські цінності, те, що відповідає високому уявленню про особистість: батько – фронтовик, мати – берегина роду.

Їхні портрети, розміщені в центрі експозиції, немов промовляють до нас, що в потоці складного сучасного життя не старіє гідність, краса людської думки.

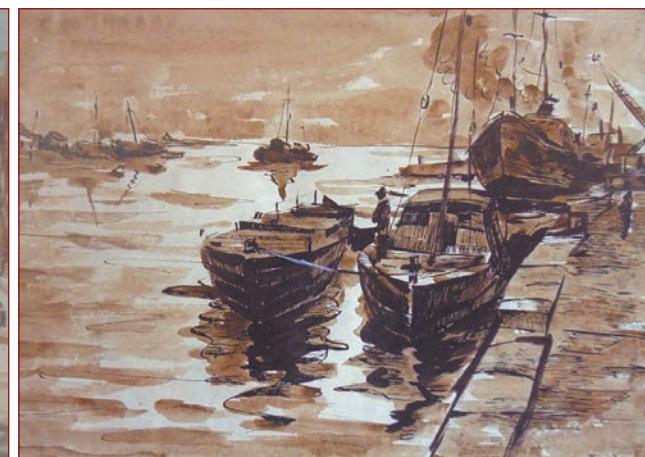
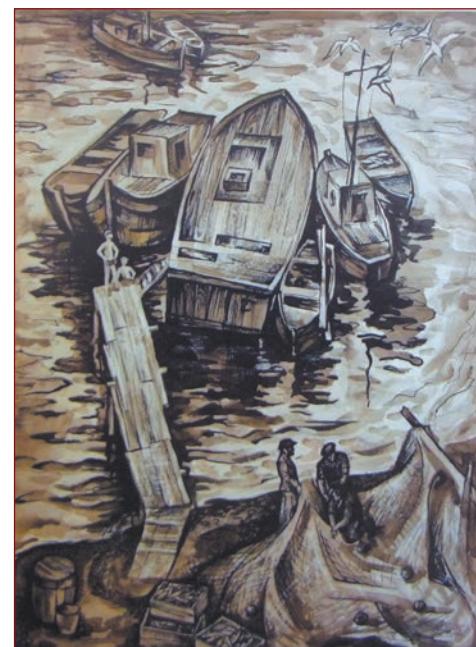
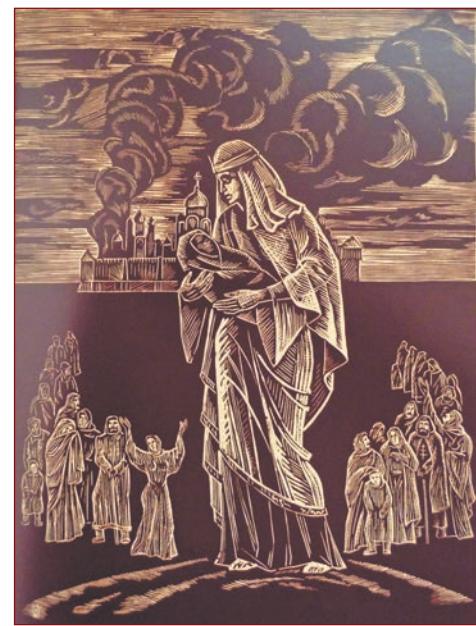
Проникає в душу чисте, піднесене звучання портретів «Олежка», «Міша», «Лист від сина». За суворістю, лаконізмом і навіть аскетизмом графічної мови вбачається мудре вміння автора відмовитися від багато чого в ім'я головного. Обличчя на портретах «А. П. Чотко», «Мистецтвознавець В. С. Вознесенський», «Художник Іван Дідик», «Лікар В. Г. Медведев», «Саша Крамаренко» звернуті до глядача, зустрічаються з ним поглядом. І ми, доторкнувшись разом з художником до розпізнання, але не порушених таємниць душі персонажів, відходимо, відчувши нескінченну глибину і складність людського характеру. Ці твори прекрасні, одухотворені, які, побачивши один раз, запам'ятають назавжди.

Дивлячись на пейзажі з серії «Біля моря», «По Седневу», «Закарпаття», відкриваєш красу найпростіших мотивів, їхню привабливість. Художник прагне добути з палітри аквареллю, тушию, вугіллям найбільш тонку і благородну відповідність тому, що захопило в натурі: човни біля причалу, сінокіс, насування грозді. А аркуші з краєвидами старого Вільнюса викликали в мене спогади і бажання ще раз побувати в литовській столиці, пройтися по її вузьких вуличках із храмами, невисокими – дво-, триповерховими будівлями.

На відкриття ювілейної персональної виставки В. Задирієнка прийшло багато колег, друзів, викладачів і студентів Кримського художнього училища ім. М. Самокиша. Відзначаючи високі художні якості демонстрованих творів, їхню реалістичність і правдивість, значущість порушених тем, колишні і нинішні вихованці називали Віктора Даниловича педагогом з великої літери. Він з 2005 до 2009 року очолював Сімферопольське міське відділення Кримської спілки художників.

Задирієнко-викладач навчає інших секретам образотворчої майстерності, вмінню знайти стежину до самого себе і як митець сам працює з великою напругою. В його живописній концепції – віданість Вітчизні, зачарування природою і безсумінна виразність власної індивідуальності патріота й лірика, без чого не буває справжнього художника.

Валентина НАСТИНА

НЕ ВИДОВИЩНО, АЛЕ ПЕРЕКОНЛИВО КЛИЧКО ЗАХИСТИВ ЧЕМПІОНСЬКІ ТИТУЛИ

У неділю в Нью-Йорку завершився титульний бій Володимира Кличка і Брайанта Дженнінгса, в якому український чемпіон захистив свої пояса.

Бій вийшов не дуже видовищним, тому що обидва суперники часто клінчували, а Кличко в середині бою спочатку отримав зауваження від рефері, а потім і зовсім позувся 1 бала.

Тим не менш, перевага українця по ходу бою була очевидною, і результатом 12 раундів стало одно-голосне рішення суддів присудити перемогу чинному чемпіону – 116:111, 116:111, 119:109. Тепер на рахунку Кличка – 64 перемоги (53 – нокаутом) в 67 боях.

Високо оцінив бійцівські якості американського боксера після бою і

сам український чемпіон: «Дуже конкурентний суперник, хороша швидкість рук, дуже атлетичний. У нього було велике бажання перемогти. Він дав мені хороший виклик, і він ще багатьом опонентам зіпсует кар'єру та статистику», – зазначив Кличко після бою.

* * *

Чемпіон світу з боксу в суперважкій вазі за версіями WBA, WBO, IBF і IBO і журналу Ring 39-річний Володимир Кличко наступний бій може провести в досі непереможним Тайсоном Ф'юрі.

Про це заявив сам український спортсмен, коментуючи можливість зустрічі найближчим часом в об'єднавчому бою за титул абсолютноного чемпіона світу з володарем поясу і

версією WBC Деонтеєм Вайлдером, повідомляє Reuters.

«Я отримав інформацію про те, що зобов'язаний провести бої з обов'язковими претендентами на титул. Судячи з усього, мої наступним суперником буде Тайсон Ф'юрі. Очевидно, цей бій не відбудеться в США. Думаю, він повинен пройти в Європі. Знаю, що Ф'юрі – обов'язковий претендент за версією WBA. Тому я зобов'язаний провести цей бій», – зазначив Кличко-молодший.

26-річний британський важковаговий Тайсон Ф'юрі на 8 сантиметрів вищий за Кличка, має на 10 сантиметрів більший розмах рук і кілограмів на 10 важчий. Він провів на професійному рингу 24 поєдинки, в яких здобув 24 перемоги (18 – нокаутом).
УНІАН

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'яtnicі виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

О ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

